

SGK Davalarında Görevli Mahkeme Hangisidir? Güncel Yargıtay Kararları Işığında Kapsamlı Rehber

SGK Uyuşmazlıklarında Görevli Mahkemenin Belirlenmesi

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile vatandaşlar veya diğer kurumlar arasında çıkan uyuşmazlıklarda davanın hangi mahkemede açılacağı, davanın seyri ve sonucu açısından hayati önem taşır. Görevli mahkemenin yanlış belirlenmesi, davanın usulden reddine, zaman ve hak kaybına yol açabilir. Bu yazımızda, SGK'ya karşı açılacak davalarda görevli mahkemenin hangisi olduğunu, Yargıtay'ın konuya ilişkin güncel içtihatları çerçevesinde inceleyeceğiz.

Genel Kural: İş Mahkemeleri

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkeme, kural olarak **İş Mahkemeleridir**. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesi, bu tür uyuşmazlıkların İş Mahkemelerinde çözüleceğini açıkça belirtmektedir.

İş Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Başlıca SGK Davaları:

- **Hizmet Tespiti Davaları:** Sigortasız çalıştırılan sürelerin veya eksik bildirilen prim günlerinin tespiti amacıyla açılan davalar.
- **Prim Borcuna İtiraz ve Menfi Tespit Davaları:** SGK tarafından tahakkuk ettirilen prim borçlarının usulsüz olduğu iddiasıyla açılan davalar.
- **Rücu Davaları:** İş kazası veya meslek hastalığı sonucu SGK'nın sigortalıya veya hak sahiplerine yaptığı ödemeleri, kusurlu işverene veya üçüncü kişilere rücu etmek için açtığı davalar.
- **Aylık ve Gelir Bağlama İşlemlerine İlişkin Davalar:** Emeklilik, malullük, ölüm aylığı veya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması taleplerinin reddi veya yanlış hesaplanması gibi durumlarda açılan davalar.
- **Yaş, Sigortalılık Süresi ve Prim Gün Sayısı Uyuşmazlıkları:** Emeklilik şartlarına ilişkin uyuşmazlıklar.

Yargıtay Kararları Işığında İstisnai Durumlar: İdare Mahkemeleri

Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına göre, uyuşmazlığın temelinde bir sigortalılık ilişkisi değil de, SGK'nın bir kamu kurumu olarak icra ettiği idari bir işlem veya eylem yatıyorsa, görevli mahkeme **İdare Mahkemesi** olmaktadır.

İdare Mahkemelerinin Görev Alanına Giren Başlıca SGK Davaları:

- **İdari Para Cezalarına İtiraz Davaları:** SGK tarafından 5510 sayılı Kanun uyarınca kesilen idari para cezalarının iptali için açılan davalar. Yargıtay, bu cezaların idari işlem niteliğinde olduğunu ve görevli yargı yerinin idari yargı olduğunu kabul etmektedir.
- **Sağlık Hizmeti Sunucuları ile İlgili Uyuşmazlıklar:** SGK ile hastaneler, eczaneler veya tıp

merkezleri arasında yapılan sözleşmelerden (örneğin, fatura bedellerinin ödenmemesi, sözleşme feshi vb.) kaynaklanan uyuşmazlıklar.

- Kurum Personelinin Özlük Haklarına İlişkin Davalar:** SGK'nın kendi personelinin atama, disiplin gibi özlük haklarına ilişkin davalar.

Görevli Mahkemenin Tespiti Neden Önemlidir?

Davayı yanlış mahkemede açmak, mahkemenin 'görevsizlik' kararı vermesine neden olur. Bu durumda dosya, görevli mahkemeye gönderilir ancak bu süreç ciddi bir zaman kaybı yaratır. Ayrıca, bazı durumlarda hak düşürücü sürelerin veya zamanaşımı sürelerinin dolmasına neden olarak telafisi imkansız hak kayıplarına yol açabilir. Bu nedenle, dava açmadan önce uyuşmazlığın niteliğinin doğru analiz edilmesi ve Yargıtay kararları ışığında görevli mahkemenin titizlikle belirlenmesi zorunludur.

Örnek Dilekçe Taslağı

[... İŞ MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİ'NE]

DAVACI: [Adınız Soyadınız] (TC Kimlik No: [...])

ADRES: [Adresiniz]

VEKİLİ: Av. [Avukat Adı Soyadı]

ADRES: [Avukat Adresi]

DAVALI: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

ADRES: [İlgili SGK İl Müdürlüğü Adresi]

KONU: [Örn: .../.../... ile .../.../... tarihleri arasında davalı işveren nezdinde geçen çalışmalarımın sigortalı hizmet olarak tespit edilmesi talebinden ibarettir.]

AÇIKLAMALAR:

- Müvekkil, [Tarih Aralığı] tarihleri arasında [İşveren Adı/Unvanı]'na ait işyerinde [Yaptığı İş] olarak aralıksız bir şekilde çalışmıştır.
- Bu çalışma süresince müvekkilin sigorta primleri davalı Kurum'a hiç bildirilmemiş / eksik bildirilmiştir. Bu durum, davalı Kurum'un kayıtları incelendiğinde de görülecektir.
- Müvekkilin sigortasız çalıştırıldığına dair tanıklarımız mevcuttur. ([Tanık Adı Soyadı], [Tanık Adı Soyadı]) Ayrıca, o dönemde tutulan [Ücret Bordrosu, Puantaj Kaydı vb.] gibi delillerimiz de mevcuttur.
- Hizmetlerin tespiti için mahkemenize başvurma zorunluluğu doğmuştur. 5510 Sayılı Kanun'dan kaynaklanan bu uyuşmazlıkta görevli mahkeme, İş Mahkemesidir.

HUKUKİ SEBEPLER: 5510 S.K., 7036 S.K., HMK ve ilgili sair mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER: SGK kayıtları, işyeri dosyası, tanık beyanları, bilirkişi incelemesi, yemin ve

her türlü yasal delil.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle, fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla;

- Davamızın kabulü ile müvekkilin [Tarih Aralığı] tarihleri arasında davalı işveren nezdinde geçen çalışmalarının sigortalı hizmet olarak **TESPİTİNE**,
- Yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

[Tarih]

Davacı Vekili
Av. [Adınız Soyadınız]
(e-imzalıdır)